

РИЗИКИ У МІЖНАРОДНІЙ ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇХ СТРАХУВАННЯ

Беднарська О.Р., Цубов Л.В.

Національний університет "Львівська політехніка"

В умовах сьогодення міжнародна туристична діяльність пов'язана з великою кількістю ризиків. Це можна пояснити особливістю туристичного продукту, наявністю різноманітних факторів ризиків, що впливають як на туристів, так і на діяльність туристичного підприємства. Саме тому в сучасних умовах для підприємств туристичної галузі ідентифікація, оцінювання та оптимізація ризиків є важливим завданням.

Дослідженню ризиків туристичної діяльності та їх страхуванню присвятили свої праці такі науковці як Крутик А. Б. [1], Машина Н.І. [2], Охріменко О.О. [3], Шматько Л.П. [4] та інші. Проте дані проблеми не знайшли належного та комплексного дослідження. Зокрема подальшого висвітлення потребують питання організування ефективної системи ризик-менеджменту туристичних підприємств, використання ефективних методів оптимізації ризиків.

У даному дослідженні ідентифіковано актуальні туристичні ризики у сучасних умовах, а також визначено новітні види їх страхування.

Можна виділити такі основні фактори ризику в міжнародній туристичній діяльності: нестабільність попиту на туристичні послуги; неналежне виконання зобов'язань контрагентами, що беруть участь у створенні туристичного продукту (підприємства гостинності, перевізники, екскурсійні бюро, страхові компанії та ін.); залежність від природно-екологічної ситуації; політична нестабільність у країнах відпочинку туристів; загальноекономічний стан як у країні проживання туриста, так і в країнах відпочинку.

Нестійка політична ситуація, тероризм, війна, революція, введення візового режиму негативно впливають на туристичний потік. Наприклад, в наслідок революції в Тунісі у першій половині 2011 року туристична галузь втратила майже півмільярда доларів, кількість іноземних туристів у країну зменшилась на 40%. Недоотриманий прибуток туристичної галузі в Єгипті в наслідок революції за лютий-квітень 2011 року становив понад два мільярди доларів, а в березні країну відвідало на 60 відсотків менше відпочивальників, ніж того ж місяця торік.

Природно-екологічні ризики суттєво впливають на міжнародну туристичну діяльність, оскільки можливість здійснення туристичної подорожі напряму залежить від природно-кліматичних умов у країнах світу. Цунамі в Таїланді та Індонезії, повені у Західній Європі, лісові пожежі в Чорногорії стали причиною утримання туристів від поїздок у ці країни.

Ризики вибору і надійності партнера є дуже вагомими в туристичній галузі, оскільки при створенні та реалізації туристичної подорожі туроператор співпрацює з багатьма партнерами (перевізниками, страховими компаніями, туристичними агенціями, готелями та ін.). Невиконання чи неналежне виконання контрагентом своїх зобов'язань призводить до негативних відгуків туристів про роботу туроператора, як про організатора подорожі.

Серед методів мінімізації ризиків, що використовуються туристичними підприємствами, вагоме значення має страхування. Законом України «Про страхування» передбачено обов'язкове страхування відповідальності суб'єктів туристичної діяльності за збиток, нанесений життю, здоров'ю або майну туриста. Страховими подіями для цього виду страхування є пожежі, вибухи, аварії, руйнування, конфлікти з місцевою владою,

рекет та інші ситуації, що призвели до збитків майну, здоров'ю, життю туриста. Закон України «Про туризм» передбачає фінансове забезпечення цивільної відповідальності туроператора та турагента гарантією банку або іншої кредитної установи з метою забезпечення прав і законних інтересів громадян – споживачів туристичних послуг.

Страхові компанії пропонують також послуги страхування фінансової відповідальності туристичних агенцій перед туроператорами та туристами. Страховими випадками за таким видом страхування є неможливість вчасно та в повному обсязі здійснити перерахування коштів, передбачених агентською угодою, з визначених причини.

Останнім часом набуло популярності страхування специфічних туристичних ризиків. Одночасно з програмою медичного страхування турист може вибрати додаткові програми: програма страхування від нещасного випадку, програма додаткового медичного страхування, програма страхування багажу та інші. АСК «Інго-Україна» пропонує туристам спеціальний страховий пакет, який призначений для людей, які займаються зимовими видами спорту - " Сніжний поліс ". Даний пакет включає медичне страхування, страхування від нещасних випадків, програму реабілітації в країні постійного проживання, страхування інвентарю лижника (тільки при поїздках за кордон), страхування цивільної відповідальності лижника (тільки при поїздках за кордон).

Специфічною страховою послугою для України є програма страхування ділових подорожей від СК «Європейське туристичне страхування». Дана страхова послуга призначена для компаній, працівники яких здійснюють систематичні поїздки у країни Шенгенської угоди. [5]

Страхові компанії пропонують страхування туристів на випадок відмови від здійснення оплаченої поїздки. Особливо актуально це при попередньому бронюванні (за декілька місяців) дорогих турів та у випадку можливості відмови в отриманні візи в іноземному посольстві. На українському страховому ринку даний вид страхування пропонують такі страхові компанії як СК «Провідна», СК «Інго-Україна», «Українська страхова група», СК «Європейське туристичне страхування», СК «АКБ Гарант» та інші. Страховими випадками за даним видом страхування можуть бути: необхідність з'явитись на судові засідання; настання форс-мажорних обставин (революцій, військових дій, епідемії, карантину, несприятливих погодних умов); хвороба, нещасний випадок або смерть застрахованої особи, запізнення клієнта в поїздку та інші.

Враховуючі сучасні тенденції міжнародної туристичної діяльності, а також зростання рівня ризиків, важливим завданням є застосування ефективних методів управління ризиками. Страхові компанії пропонують для туристичної галузі понад десять видів послуг страхування, при цьому спостерігається зростання популярності страхування специфічних туристичних ризиків.

1. Крутик А. Б., Подлобошникова Е. М. *Управление предпринимательскими рисками в турбизнесе: монография / А Б Крутик. Е. М. Подлобошникова - СПб ЛГУ им А. С. Пушкина, 2007 - 132 с.* 2. Машина Н.І. *Страхування для туристичних підприємств: [навч. пос.] / Н.І.Машина. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 368с.* 3. Охріменко О.О. *Проблеми формування страхового захисту підприємницької діяльності у сфері туризму в Україні / О.О. Охріменко // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2008. – № 4. – С. 126–131.* 4. Шматько Л.П. *Страхование и риски в туризме: [учеб. пособ. для студ. вузов] / Л.П. Шматько. – Ростов н/Д: Издательский центр «МарТ»; Феникс, 2010. – 208с. – (Туризм и сервис).* 5. <http://www.europaeische.ua/ua/products/detail.php?ID=423> – сайт СК «Європейське туристичне страхування».